

MARK VERIN

ČIERNY MESIAC

Mark Verin

Čierny mesiac

román v troch obrazoch

EUROBOOKS

www.eurobooks.sk

All rights reserved.

Text © Karol Fajth 2025

Návrh prebalu a grafická úprava © Karol Fajth 2025

ISBN-13: 9788069177017 (epub)

Venovanie:

*Elene Chmelovej (1920-1995), slovenskej spisovateľke,
prekladateľke, autorke životopisných diel,
Dušanovi Šulcovi, (1912-1995) slovenskému
typografovi, kultúrnemu dejateľovi.*

*Všetky postavy a udalosti v tomto románe sú vymyslené.
Akékoľvek súvislosti so skutočnými osobami a udalosťami
sú čisto náhodné.*

Prvý obraz:
Čierny mesiac

Motto:

ALQUIST: Povedal som , že máte hľadať ľudí. Len ľudia sa môžu plodiť. Obnoviť život. Vrátiť všetko, čo tu bolo. Roboti, preboha vás prosím, hľadajte ich!

4. ROBOT: Všetko sme prehľadali, pane. Ľudí viac niet.

ALQUIST: Ó-ó-ó, prečo ste ich zahubili!

3. ROBOT: Chceli sme byť ako ľudia. Chceli sme sa stať ľuďmi.

RADIUS: Chceli sme žiť. Sme schopnejší. Všetko sme sa naučili. Dokážeme všetko.

3. ROBOT: Dali ste nám zbrane. Museli sme sa stať pánmi.

DAMON: Musíte zabíjať a panovať, ak chcete byť ako ľudia. Čítajte dejiny! Čítajte ľudské knihy! Musíte panovať a vraždiť, ak chcete byť ľuďmi!

ALQUIST: Ach, Damon, nič nie je človeku tak cudzie než jeho obraz.

Karel Čapek: R.U.R. (1920)

I.

*E*šte dva ťahy a dám mu mat, dumal Vilo a úmyselne odvrátil zrak na opačnú stranu, len nech neprezradí dobre premyslený manéver na šachovnici. Mimovoľne pootočil zápästie, aby zistil koľko je hodín. Bolo už po polnoci, ale necítil únavu. Trvalo mu nezvykle dlho, kým postupne prinútil spoluhráča na ústup, dopúšťať sa chýb. Takáto taktika obvykle sľubovala úspech, najmä keď hral s čiernymi. Nerád začínal bielymi kameňmi. Vždy ho nutkalo ísť do útoku a vtedy aj on robil hlúpe ťahy.

„Dáš si ešte?“ oslovil ho muž na druhej strane šachovnice. Nečakal na odpoveď a rovno dolial do pohára rmutné červené víno z objemnej fľaše s kovovým leskom.

„Také víno môžem, kedykoľvek,“ pochválil ho spoluhráč, hoci mu bolo jasné, že jeho veľkorysá ponuka bola skôr zúfalým pokusom naťahovať čas. Kým si odpil z hlbokého pohára, vnímal bohatú vôňu nápoja, dozrievajúceho na južanskom slnku pri azúrovom brehu Iónskeho mora. Skúmvým pohľadom sa, už po koľkýkrát, uisťoval, že mu víťazstvo na šachovnici neunikne.

„Nebojíš sa, že zajtra nafúkaš?“ opýtal sa ho protihráč.

Tvár sa mu zvrátila do akéhosi úškrnu:

„Čo mi nedožičíš?“

Muž sa dobrosrdečne zasmial. Potriasol dlhými, žensky zvlnenými vlasmi na veľkej hlave a poopravil si okuliare. Všetko bolo na ňom veľké. Tak, ako sa na Maca patrí. Aj dlhá halena s pestrými kvetovými vzormi, i okuliare s kosteným rámom, ktorý zakrýval jeho chlapčensky zvedavé hnedé oči:

„Koniec koncov, môžem si zavolať taxi.“

„Nevymýšľaj!“ vyhrkol Vilo a ešte raz sa pozrel na hodinky.

„O tretej ráno ma naozaj nikto nezastaví.“ Uprel zrak na šachovnicu a zvolal: „Bože! Celkom si ma zmiatol. Kto je, vlastne, na ťahu?“ zvolal a veľkým dúškom vína si oblažil chuť na jazyku.

„Nevieš sa dočkať víťazstva? Ak to chceš rýchlo skončiť, môžeme sa dohodnúť na remíze a trochu si ešte zdriemnuť.“

Pochopil jeho narážku. Už šípi, že sa blíži jeho koniec a skúša to, pomyslel si. Pozrel na neho spoza malých okuliarov, zúfalo sa držiacich na konci nosa, a figliarsky sa usmial. Pokrútil hlavou a pravicou ho vyzval, aby už konečne ťahal. Na prekvapenie Maco držal figúrku dlho vo vzduchu a napokon ju položil na pole, kde to Vilo očakával. Odvetný krok netrval dlho.

„Šach!“

Maco pochopil, čo bude nasledovať:

„No dobre,“ ťažko si vydýchol a riekol to, čo ho zachránilo od matu: „Vzdávam sa.“

Ihneď poodkladal figúrky do vrečka zo zelenej plstenej látky, aby nenechal spoluhráča vychutnať si víťazstvo pohľadom na šachovnicu. Robil to veľmi pozorne, až úzkostlivo. Vilo ho sledoval s víťazoslávnym úsmevom. Neodpustil si sarkazmus:

„Hrať s tebou šachy je o to väčšie potešenie, lebo máš najkrajšiu kolekciu figúrok, s akými som kedy hral. A to nehovorím o šachovniciach. Kde na to chodíš?“

„To by si rád vedel!“ usmial sa Maco, akoby sa mu teraz naskytila príležitosť pomstiť sa za prehru. „Mojich obchodných partnerov neprezradím. Ale pošepnem ti, že túto sadu som našiel v Benátkach, v malom starožitníctve. Nikdy by som ju nedostal, keby nebola so mnou Šidla. Pol hodinu sa krútila kolo majiteľa ako mačka a čosi mu tam mravčala v tom ich veselom jazyku. Vraj, šlo o čosi ako rodinnú relikviu. Nakoniec nám ju predsa len predal a ešte aj pozval na kávu.“

Keď začul meno svojej partnerky, akoby si sadol na pripínačku. Niežeby žiarlil na starého priateľa. Akokoľvek, Maca poznala oveľa dlhšie a nebyť jeho, možno by ju ani nestretol. Ale predsa... Trávila s Macom viac času, ako s ním. Mali svoje vlastné záujmy a tajomstvá. Nemohol sa zbaviť pocitu akejsi nevery. A teraz Maco letí za ňou na bienále. Prečo, uvažoval, nikdy tam nič nepredal a kto vie, či dakedy predá?

Šidla bola oveľa úspešnejšia na aukciách s dielami iných maliarov. Na Maca sa hnevala, že nechce dať do pľacu to najlepšie, čo vytvoril:

„Keby si ma počúval,“ často ho kárala, „bol by si tu predávanejší, ako doma. Nezabúdaj, tu sú ceny za obrazy oveľa vyššie.“

Ale ani ona s Macom nepohla. Prinajmenšom v tom, čo sa týkalo predaja jeho diel. Ináč ho mala celkom obmotaného kolo prsta.

„Som spokojný aj s tým, čo mi každý rok predáš,“ lískal sa jej. „Keby som bol ešte bohatší, viac by som jedol a pil. No a pozri! Či ma nie je dost?“ Postavil sa pred ňou v celej výške a šírke, podskočil, až sa na ňom zatriasli „zásoby rozkoše“, ako nazýval tukové obaly svojho mohutného tela.

Keď ho Vilo chcel našťvať, pripomenul mu, hoci aj pred priateľmi, malú nehodu z vojenského života.

„Vec sa mala tak,“ začal obvykle, „že sme sa obaja ocitli v špeciálnej čate, ktorá mala na starosti názornú výchovu mužstva. Inými slovami, ako absolvent katedry scenáristiky som pripravoval texty plagátov a transparentov, no a Maco, čoby budúci akademický maliar, ich pretváral do obrazov. Každému to liezlo hore krkom, ale bol to celkom pohodlný spôsob, ako prežiť rok na vojne. Raz v týždni, v piatok poobede, sme sa aj my hrali na vojakov. Museli sme nastúpiť na buzerplac pred zrakmi veliteľov. Po akýchsi prejavoch sme potom mali slávnostne prepochodovať popod veliteľskú tribúnu a vzdať im hold. Nanešťastie mi pripadla povinnosť veliť počas tejto parády našej čate. Niežeby som bol z tých, čo žrali vojnu, ako sa hovorí, ale čoby bývalý atlét som zvládol slávnostný pochod asi najlepšie. Ibaže... Ibaže som mal od detstva problém s pravou a ľavou stranou. A keď som sa s jednotkou ocitol rovno pred tribúnou, zavelil som „vľavo hľaď!“. Moji zverenci ma tento raz počúvli na slovo. Lenže tribúna bola vpravo. Ja som síce zdravil veliteľov, ale moji zverenci do jedného odvrátili pohľady opačne. Nestihli sme sa ani zastaviť a už na mňa reval výkonný dôstojník. Vraj túto provokáciu si vypijem a hneď ma zavreli do vojenského väzenia. Dostal som päť ostrých.“

Spočiatku to nebolo nič príjemné. Zobrali mi opasok, z bagandží šnúrky. Ležal som na tvrdej priči a vyčítal si svoju hlúposť. Netrvalo dlho a dvere na cele sa otvorili. A hádajte kto v nich stál? Vysmiaty Maco:

„Prepáč, kamarát,“ vraví a škerí sa. „Ja som to nemyslel zle, ale každému sa môj nápad páčil. Nemyslel som, že z toho urobia také haló.“

Najradšej by som mu jednu vrazil do jeho ploského vysmiateho ciferníku, ale v poslednej chvíli som sa zastavil:

„A teba za čo zavreli do lochu?“

Teraz som mal zase ja dôvod smiať sa, až ma z toho bolela bránica. Ukázalo sa, že si náš politruk dal zavolať po jednom celú našu špeciálnu čatu, aby sa dozvedel, kto má na svedomí túto „odpornou provokáciu“. (Ako ináč, politruk bol Čech.) Maco sa dostavil na výsluch v obvyklej forme, v maskáčoch a bez opasku. Na nohách mal obyčajné šľapky, ktoré sme volali vietnamky. Politruk na neho skríkol tak, že to počuli asi všetci v kasárňach: „Vojíne, jak jste to ustrojen?“ pýta sa ho. A Maco sa bránil, že po každom slávnostnom pochode má otlaky na oboch nohách a opasok vyfasoval príliš malý, takže sa nemôže zapnúť ani po obede, ani po večeri. Možno by to na toho politruka zabralo, keby k tomu Maco nepridal dôležitú maličkosť. Vraj už písal príbuzným do Viedne, aby mu obstarali väčší opasok. Politruk najprv zbledol, potom zosinel a z posledných síl precedil cez zuby. Vraj, čo tam robia tí príbuzní v Rakúsku. No a náš dobrý Maco ho dorazil:

„Oni stihli ujsť, ešte v šesťdesiatom ôsmom.“

„Dostal takú istú 'pálku', vďaka čomu sa skončila moja väzba v samotke. Nemali sme jeden pred druhým kam utiecť a tak sme si krátili čas šachmi. Tu však musím dodať, ako sme hrali, keďže aj to bolo zakázané. Jediná „kultúra“ v base bolo šalátové vydanie Základní vojenský řád. Ale Maco si hravo poradil. Podarilo sa mu vylomiť z prasknutej výplne na okne kúsok skla, hrubšiu časť omotal vreckovkou a za pár hodín vystrúhal z dreva figúrky. Odniesla si to jedna pričaňa, ale naše dve ostali celé. Na dlážke kúskom kriedy, zabudnutej v jeho maskáčovej blúze, namaľoval dosku a už sme nič iné nepoznali.

Pri partičkách sme sa jeden druhému spovedali a keď nás prišli po troch dňoch predčasne vypustiť na slobodu, bolo nám ľúto odchádzať. Blížil sa VOSR a naši velitelia s hrôzou zistili, že kasárne nie sú oblepené plagátmi a transparentmi.“

Ani Šidla nebola nadšená, keď Vilo vykladal tento príbeh:

„Nezabúdaj, že keby ste sa v tej base nedali do kopy, asi nikdy by som ťa nespoznala.“

„Neveríš na osudné stretnutia?“ namietol. „Pred svojím osudom neunikneš...“

„Mimochodom, Maco mi vyprával tento príbeh celkom ináč. Priznal sa, že toho politruka vyprovokoval úmyselne, aby sa dostal k tebe do basy. Bolo mu ľúto, že ťa dostal do šlamastiky. Odvtedy ťa má za staršieho brata, aj keď to, čisto fyzicky, znie dosť smiešne. To snáď uznáš. Ste Laurel a Hardy. A pokiaľ ide o osud, bol to jeho nápad, zoznámiť nás. Chcel sa ti pochváliť, podeliť sa s tebou o všetko, čo mu bolo vtedy najdrahšie.“

„Idem si zdriemnuť,“ ponatáhoval sa Maco a ešte raz sa ho opýtal, či nechce ísť radšej domov:

„Cestu na letisko zvládnem taxíkom.“

„Nie, teraz sa mi tam nechce. Je tam Šidlina sestra. Vieš, ako ju mám rád,“ uškrnul sa.

„Bojíš sa, že ťa zvedie?“ zasmial sa škodoradostne. „Ak chceš, môžeš bývať u mňa v ateliéri, kým sa nevrátim z Benátok. Aspoň nebude prázdny.“

„A Jutta?“ pozrel sa na nedokončené plátno v ráme. Nebolo ťažké spoznať v nahom tele jeho asistentku. V skutočnosti bola viac jeho modelom, ako asistentkou, ale keďže ona sama mala umelecké ambície, rada sa takto predstavovala. Nebola prvou „múzou“, ktorá sa votrela do jeho priazne a keďže sa Macova žena tvárila, že s tým nemá problém, nikto tomu neprikladal väčší význam. Okrem Juty, samozrejme.

Odpovede sa už nedočkal. Spoza japonskej steny sa už ozývalo hlasné chrápanie.

II.

Cestou na letisko sa Macovi jazyk nezastavil. Nenechal šoféra ani na chvíľku mlčky odkrajať desiatky kilometrov na prázdnej ceste v tmavej bezhviezdnej noci. Až po hodnej chvíli pochopil jeho zámer. Báľ sa, že by Vilo mohol usnúť za volantom.

„Kedy máš ten konkurz, dnes alebo zajtra?“ snažil sa ho zapojiť do rozhovoru.

Vilo pozrel na hodiny:

„Dnes, ale až večer, o ôsmej.“

„O ôsmej?“ začudoval sa Maco. „Tak neskoro? A nie je to, náhodou, rande?“

„Aspoň sa vyspím,“ riekol a nahlas zívol.

„V každom prípade ti budem držať palce. Tfuj, tfuj!“

„Ďakujem, ale sám si od toho veľa nesľubujem. Takých konkurzov už bolo...“

„Môžem sa o tom zmieniť pred Šidlou? Určite ju to poteší. Nikomu nezáleží viac na tvojej kariére.“

„Prosím ťa, radšej nie!“ rázne ho odmietol. „Ako sa poznám, zase to pokašlem. Nakoniec, kto vie, či tam vôbec pôjdem,“ zasmial sa sarkasticky.

„Musíš si veriť. Koľkokrát sme do teba so Šidlou húdli: musíš si predovšetkým veriť. Máš talent, o tom niet pochýb. Len akoby ti čosi chýbalo...“

Maco sa na chvíľu zamyslel. Auto prešlo cez koľaje a otriaslo ním na prednom sedadle, až sa musel chytiť za rúčku nad dverami. Chcel ešte pokračovať, ale z Villovho výrazu na tvári usúdil, že by to bol len monológ. Nechcel sa viac dotýkať jeho bolestivých rán. Koľko rokov sa už nedostal k poriadnej práci? Ani v divadle, ani v televízii. Neostalo mu nič iné, len tie odporne primitívne texty pre reklamné agentúry. Šidla sa mu snažila pomôcť, ale všetky

jej pokusy odvrhol. Zo zásady. Stále viac sa utvrdzoval v názore, že ho odmietajú úmyselne. Nie preto, že patri skôr do starej školy, ako medzi mladých „psičkárov“. Takú skratku Vilo vymyslel pre progresívnych sopliakov. Vek a skúsenosti sú, podľa nich, príťažou. Devízou je mladosť a nezaťaženosť minulosťou. Šidla sa mu snažila opatrne naznačiť, že pre súčasné umenie nie je ani tak starý, ale príliš klasický, že neberie na vedomie nové prúdy a smery.

„Nové čo?“ spomenul si ako Vilo na ňu zrúkol. „Aký nový prúd? Prúdy bez prúdu, myšlienky bez myšlienok? To myslíš vážne? Keby som sa tomu prispôbil, hanbil by som sa pozrieť do zrkadla. Radšej nech na mňa zabudnú, akoby som sa mal pred nimi produčovať.“

„Ty si myslíš, že mňa to baví? Počúvať prázdne reči na vernisážach,“ bránila sa. „Ale čo narobíš, keď chceš predat' svoje diela.“

„Neber to, prosím, ako urážku, ale ja sa nechcem predávať,“ odsekol.

„Ak ti je lepšie s vedomím, že ťa nikdy nepustia ďalej, ak sa považuješ za morálneho víťaza, potom sa nesťažuj,“ povedala mu priamo Šidla.

Ponorený do úvah si Maco nevšimol, že dorazili na letisko. Vilo mu pomohol s batožinou, objal ho a trikrát pobožkal na obe líca:

„Pozdrav to moje dievča a dobre sa o ňu staraj!“

„Neboj sa! Ved' vieš, že je pre mňa to najcennejšie, čo mi ešte ostalo.“

Len čo sa Vilo vrátil z letiska, padol na pohovku akoby omdlel a ihneď usnul. Spal dlho a bezdno temnôt ho celkom pohltilo, len jeho duša sa kolísala na pružinách lôžka, ktoré ešte nevychladlo po kamarátovi. Občas sa mu vynorili obrisy nahých žien. Tých dokonalých i kyprejších tiel, zachytených v ich dôvernej nahote na plátne šepsovanom do bieloby posteľnej bielizne. V hlbokom podvedomí sa bál, že sa mu zjaví i nahota jeho družky. Hoci vedel, že bol jej prvým mužom, nedokázal sa zbaviť predtuchy, že by mohol byť aj niekto iný blízko jej nahote, že by mohla zdieľať telesné rozkoše aj s niekým iným. Maca nevynímajúc.

Nikdy mu nešlo do hlavy, prečo má jeho priateľ taký úspech u žien. Dôvodom isto nebola jeho telesná príťažlivosť, možno ani charakter. Čo asi priťahuje ženy k tomuto pupkáčovi s dievčenskou hrivou a správaním pubertiaka? uvažoval.

Prebudil ho tiesnivý pocit, že sa niekto na neho díva, potajme sleduje jeho podvedomé úvahy. Otvoril oči a uvidel pred sebou jednu z postáv, ktoré sa mu zjavili vo sne v Evinom rúchu:

„Juta?“ oslovil ju prekvapene.

Otočila sa od neho s detským vzdorom a postavila sa rovno pred nedokončený obraz na starom drevenom stojane. Obzerala sa v ňom ako v zrkadle, napodobňujúc pózu, ktorú sa snažil zachytiť maliar. Stála tam ako Diana s lukom, ibaže namiesto zbrane držala v pravici zmiju a sústredene naťahovala neviditeľnú tetivu. Juta zaujala rovnakú pózu a potriasla hustou zlatistou hrivou:

„Nie a nie ho dokončiť,“ povedala akoby sama pre seba. „Asi sa nevie nabažiť pohľadom na moje prsia,“ dodala sebaisto a ľavou dlaňou si siahla pod blúzku, rovno na špicatý koniec poprsia. Vilo ju chvíľu sledoval, ale keď si rozopla ešte aj gombík, odvrátil sa od nej. V tej chvíli oľutoval, že si vzal od Maca kľúč od ateliéru. Odišiel do kúpeľne a umyl si tvár studenou vodou. Spoza pootvorených dverí sa ozval kvílivý zvuk mlynčeka.

„Urobím kávu aj pre vás?“ zakričala.

„Ďakujem, idem sa prejsť. Bolí ma hlava, potrebujem čerstvý vzduch.“

Pri dverách sa na chvíľu zastavil a premýšľal, či si má vziať kľúče. Viseli vedľa jeho kabáta. Nakoniec ich strčil do vrečka a vyšiel von. Pobral sa cez záhradu uprostred úzkeho dvora. Slnečný deň ho udrel do tváre, len čo vyšiel na širokú ulicu plnú zaparkovaných áut. Nikdy si nezvykol na tieto mestské zátišia v rušnom centre. Pripadal si, akoby vyšiel zo zvieracej nory vprostred džungle plnej násilností. Až na nábreží nabral odvahu a bystrým krokom si predýchal pľúca a rozprúdil krv v žilách. Keď sa po hodine zastavil na druhej strane rieky, uprel zrak na skupinu výškových budov, pripomínajúcich tvarom exotické plody. Pozrel na hodinky a v duchu započal odpočet: Koľko času mu ostáva do večerného stretnutia v jednej z tých tajomných budov?

Keď sa vrátil a siahol na kľučku dverí do ateliéru, uvažoval či nebude lepšie, ak sa vráti do Šidlinho bytu:

Čo je horšie, jej sestra, alebo táto nymfomanka? premýšľal. Dvere neboli zamknuté, ale zdalo sa mu detinské, keby teraz cúvol. Zložil

sa a potichu vošiel do ateliéru. Nikoho nevidel, no cítil, že nie je sám. Rozhliadol sa dokola, no Jutu nikde nenašiel. Za japonskou stenou čosi prasklo a hodvábne zašušťalo. Po chvíli sa objavila Juta v župane. Prsty mala celé od farby a držala dlhý štetec s tenkým koncom:

„Urobila som kávu a pár chlebičkov. Ale asi už bude chladná. Ak chvíľu počkáte, urobím čerstvú.“

Keď sa otočila a vykročila späť, župan sa akoby mimovoľne zošmykol z pliec a zachytil až na lakt'och. Uvidel jej nahý chrbát, ale neodvrátil zrak. Pootočila k nemu hlavu a odhalila si ľavý prsník:

„Chcete sa pozrieť nad čím pracujem?“ opýtala sa celkom nezúčastnene.

Nasledoval ju odovzdane až za japonskú stenu. Z druhej strany stálo veľké zrkadlo až po zem a pred pohovkou, na ktorej donedávna spal, stál trochu menší stojan so zarámovaným plátnom, položeným na šírku. Vyzliekla si župan, vzala do rúk paletu a rozložila sa na pohovke. Pozorne sa zahľadela na svoj obraz v zrkadle, nabrala si na koniec štetca namiešanú farbu a jemne sa dotkla plátna:

„Snažím sa zachytiť farbu pokožky presne tak, ako to robí on. Je to tajomstvo Macovho majstrovského štýlu. Jeho farby svietia, ale nie sú krikl'avé. Sú neskutočne živé...“

Hľadel na ňu a nevedel nájsť vhodné slová. Nevnímal jej nahotu, nevyrážala mu dych jej bezostyšnosť, ale nedokázal vyjadriť pocity, ktoré sa v ňom v tej chvíli zobúdali. Nechcelo sa mu od nej odísť a zároveň cítil, že robí niečo proti svojej vôli.

„Čoskoro budem končiť. Mám ešte povinnosti v škole,“ povedala po dlhej chvíli mlčania. Prebudilo ho to. Prudko sa otočil a odišiel.

Skôr ako sa vytratila, urobila mu sľúbenú čerstvú kávu a na chvíľu si k nemu prisadla v malej kuchynke na opačnom konci ateliéru.

„Nebude vám vadieť, keď sa tu budem producírovať?“ opýtala sa ho len tak mimochodom.

„To skôr ja vám budem zavádzať. Maco chcel, aby som tu bol, kým sa vrátia.“

„Obvykle sa s takými vecami obracia na mňa. Ale nežiarlim na vás. Naozaj,“ usmiala sa.

„Musíme si vykať?“ opýtal sa nenazdajky. „Hádám nie som oveľa starší...“

„Ó nie,“ usmiala sa koketne. „Môžem namaľovať váš, teda tvoj, portrét? Máš ideálne pravidelné črty tváre.“

Nevedel, čo na to povedať. Juta využila jeho rozpaky, vstala a pobožkala ho na ústa:

„Už musím ísť, uvidíme sa večer.“

III.

Na večerné stretnutie šiel dobrú hodinu skôr, hoci mu cesta netrvala viac ako desať minút. Skupina vysokých budov nebola oddelená od rušnej križovatky a susedných domov plotom, ani inými zábranami. Medzi vežiakmi bolo vysadené akési arborétum, umelé záhrady z nízkokmenných stromov, celoročne zelených krov a vysokých tráv, podobajúcich sa trstiu. Kde-tu, medzi nimi, sa mihol bambus, ktorý zúfalo bojoval o priestor s ostatnými rastlinami. Všimol si, že za chaotickým rozložením, je ukrytý tajný zámer. Akokoľvek sa rozhliadal po priestore medzi vežiakmi, nijak nemohol nájsť hlavný vchod, čosi ako vstupnú bránu. Nemohol sa zbaviť pocitu, že sú ich obyvatelia ukrytí pred okolitým svetom dômyselnou záhradou. Uprostred budov zdvihol hlavu proti čiernemu nebu. Strácali sa v ňom vyššie poschodia, akoby vežiaky nikde nekončili, alebo tam nedoviedel. Všimol si ešte jednu zvláštnosť. Na túto hodinu svietilo príliš málo okien. Akoby vnútri nebol život. Otočil sa párkrát kolo vlastnej osi, ale nevidel žiadne znaky života, len okrúhly mesiac v splne, ktorý sa mu zvedavo prizeral zhora.

„Hľadáte niekoho?“ začul pokojný hlas za chrbtom. V prvej chvíli sa preľakol, ale keď zbadal postavu, stojacu v bezpečnej vzdialenosti, odpovedal celkom istým hlasom:

„Mám o ôsmej stretnutie s generálnym manažérom v bloku éj áj.“ Vyslovil skratku s dokonalým anglickým akcentom.

Muž sa pozrel na hodinky a vyzval ho:

„Poďte za mnou. Už vás čakajú.“

Vilo sa snažil neprezradiť svoj nepokoj. Nevedel si vysvetliť dve veci: prítomnosť neznámeho človeka, tu a práve v tomto čase, a kto sú tí, ktorí ho, vraj, čakajú. Veď použil množné číslo. A navyše, do termínu stretnutia ostalo viac ako pol hodiny. Nasledoval muža bez slov, ale s istým odstupom. Prešli skoro celým arborétom po úzkom

chodníku, ktorý sa vinul hore i dole. Pri obrubníkoch boli zapustené žlté svetielka. Nežiarili silne, ale jasne odhaľovali cestu v temer úplnej tme. Vchod do priestrannej vstupnej haly zbadal len poldruha metra od sklenených dverí, ktoré sa pred nimi otvorili bez šumu.

Vo hale vládlo prítmие. Tmavomodré bodové svetlá rozdeľovali priestor takým spôsobom, že nemohol ísť inam, len kam ho viedli. Jeho sprievodca sa stratil kdesi v temnote a neostalo nič iné, len kráčať k vysokému pultu, z ktorého vytŕčala hlava, osvetlená zospodu jasným monitorom. Nestihol povedať viac ako „dobrý večer“ a už mu drobná ženská rúčka, s dokonale upravenými nechtami, podala magnetickú kartu a neosobným hlasom povedala:

„Vitajte, pane, výťah vpravo.“

Jej intonácia mu pripadala smiešna, ako keby počul umelý hlas nešikovného prekladača. Vykročil podľa usmernenia, ale v zapätí ho začul ešte raz a hlasnejšie:

„Váš výťah je vpravo, nie vľavo.“

Už-už by sa ospravedlnil, ale v tom si uvedomil, že je to zbytočné. Otočil sa správnym smerom a pred otvorenými dverami zbadal tú istú postavu, ktorá ho sem priviedla. Dvere sa za ním zavreli a on len rozpačito čakal. Jeho sprievodca ostal za dverami. Výťah sa rozbehol, bez toho, aby stlačil akýkoľvek gombík. Rozhliadol sa kolo seba. Nikde nevidel panel s označením poschodí, ako obvykle vo výťahu. Skôr než by prepadol obavám a strachu z uzatvoreného priestoru, výťah plavne zastal a dvere sa ihneď otvorili. Vystúpil do neznáma a temer zdúpnel od údivu. Ocitol sa v prekrásne osvetlenej obrazovej galérii. Z vysokého stropu žiarilo prirodzené denné svetlo, akoby sa nachádzal na samom vrchole sklenej pyramídy. Obrazy viseli v priestore, ale keď sa priblížil k prvému, nevidel ani závesy, dokonca ani stenu, na ktorej mali byť zavesené. Priblížil sa k obrazu, na ktorom boli obrisy akéhosi nočného mesta s katedrálou v popredí, nad ktorou visel čierny mesiac. Zdal sa mu povedomý, ale skôr ako výjav, nie samotný obraz. Stál pri ňom ako očarený a pozorne sledoval kontúry, maľované širokými ťahmi tmavých odtieňov zelenej a modrej. Bol tak blízko, že by sa ho mohol dotknúť a presvedčiť sa, či je skutočný.

„Aj vám sa pozdáva ten obraz?“ začul za sebou pokojný mužský hlas. Chcel sa k nemu otočiť, ale muž mu položil ruku na plecía a dodal: „Nenechajte sa rušiť. Kludne si popozerajte tieto skvosty. Keď sa nabažíte, nájdete ma v mojej kancelárii.“

Akokoľvek ho spaľovala zvedavosť, neotočil sa, ani keď počul kroky vzdiaľujúcej sa postavy. Jedno mu už bolo jasné: je to človek, ktorý ho tu pozval. Spoznal ho podľa telefónneho rozhovoru pred pár dňami. Výrazne artikulovaný, zamatový barytón s ledva badateľným cudzím prízvukom.

Väčšina obrazov mala ten istý námet: nocou zahalené mesto s mesiacom v splne. Spomenul si nevdojak na Šidlu, tá by mu isto povedala viac o obraze, i o autorovi, hoci si nebol istý, či patria jednému a tomu istému. Na konci galérie boli pootvorené dvere. Usúdil, že za nimi čaká onen neznámy manažér. Chvíľu váhal, či môže vstúpiť bez zaklopania, ale hlas zvnútra ho predbehol:

„Podťe ďalej, Viliam!“

Na veľké prekvapenie v kancelárii bolo podobné šero ako v celej budove a keď sa prekvapene pozrel späť odkiaľ prišiel, už neuvidel denným svetlom zaliatu galériu, ale taký istý šedo modrý priestor skúpo osvetlený bodovými lampami. Muž sedel oproti veľkému stolu. V protisvetle videl len jeho obrysy a jediné, čo mohol dobre rozoznať, boli jeho pravidelné, napriek zjavnej starobe starostlivo upravené ruky, s masívnymi hodinkami na jednej a prsteňom s čiernym kameňom na druhej.

„Dúfam, že vás to neuráža. Všetci si tu chránime identitu. Je to dôležité pre výsledok našej práce.“

Vilo ho pozorne počúval a ani raz neprerušil. V prejave ho viac zaujal jeho tón, ako to, o čom hovoril, o ich spoločnosti a jej poslaní. Nemohol sa zbaviť pocitu, že sa mu prihovára cudzinec, ale miatla ho jeho dokonalá výslovnosť. Taká, akú tu, v metropole, už dávno nepočul. Akoby hovoril herec starej školy. Len ten jeho slovosled! pomyslel si. Hovorí ako Nemec.

Keď asi po štvrtíhodine zmlkol, pochopil to ako výzvu, aby sa teraz on vyjadril. Ale k čomu? uvažoval. Zatiaľ od neho nepočul konkrétny návrh:

„Musím sa na úvod priznať, že som sa prihlásil na váš konkurz viac zo zvedavosti,“ začal neisto. „Doposiaľ som nemal príležitosť uplatniť sa v oblasti počítačových technológií a AI je pre mňa skôr pojem z fantastickej literatúry.“

„Pokiaľ ide len o to,“ prerušil ho muž z tieňa, „nemusíte sa ospravedlňovať. Navyše, viem o vás a o vašej kariére temer všetko. Minimálne to, čo som potreboval vedieť. Úprimnosť za úprimnosť: toto vlastne nie je konkurz. Vybrali sme si vás už dávnejšie, takže to považujte za nástupný pohovor.“

Vilovi jeho slová temer vyrazili dych. Nevedel, čo urobiť skôr. Vyskočiť od radosti, alebo buchnúť dvermi a ujsť bez vysvetlenia. Muž mu položil dlaň na jeho ruku a priateľsky dodal:

„Viem si predstaviť, čo vám teraz krúži hlavou, ale verte mi, všetko je celkom ináč. Každý by na vašom mieste reagoval podobným spôsobom. Aby ste ma lepšie chápali, poviem vám ešte toľko, že ste prešli mimoriadne prísnyim sitom. Na takéto miesto je viac ako tisícka kandidátov z rôznych zemí.“

Vilo hľadel na obrysy muža pred sebou, cítil jeho teplú, príjemnú ruku, ktorá ostala na jeho dlani, ale stále nevedel nájsť slová, ktorými by sa mohol brániť, vymotať sa z labyrintu, v ktorom sa ocitol.

„To, čo je pre vás teraz najpodstatnejšie, je vlastne celkom jednoduché. Nebudeme uzatvárať nijakú pracovnú zmluvu, či dohodu o vykonaní diela, ako ste boli zvyknutý. Páči sa mi ten výraz, ktorým opisujú vaše povolanie: umelec na voľnej nohe,“ usmial sa. „Vo vašom prípade to trochu pozmeníme,“ dodal a položil na stôl čiernu zamatom pokrytú krabičku. Vytiahol z nej náramkové hodiny s koženým remienkom a podal ho Vilovi: „Toto je teraz vaša jediná úloha. Nasadiť si ich a pokiaľ možno neodopínať po celý čas.“

Pozrel na neho nechápavo a samovoľne odtiahol obe ruky. Muž sa opäť ticho zasmial a pokračoval:

„Nemusíte sa ničoho báť, verte mi! Je to dômyselné multifunkčné zariadenie. Nazvali sme ho Tútor, ale nemajte obavy. Je veľmi prívetivý. Pozrite na môj!“

Vyhrnul si rukáv a ukázal Vilovi hodinky, ktoré ho zaujali už predtým.

„Umožní vám voľne sa hýbať nielen v našich priestoroch, takpovediac na pracovisku, i keď ja nemám rád toto slovo. Tu je všade a bez výnimky priestor pre tvorivú, vysoko intelektuálnu činnosť. Niečo ako laboratórium, kde tvoríme budúcnosť. Okrem toho vám Tútor umožní

voľnosť aj mimo nášho priestoru. Funguje ako kreditka, mobil, či iný komunikátor. Stačí ho mať na ruke.“

„Kedysi som mal starú motorolu, ale neviem, kde ju teraz hľadať. Nepoužívam smartfón, ani počítače,“ nenazdajky sa mu vrátila reč.

„Všimol som si,“ povedal s porozumením. „Môže to byť na prospech v našej práci. Sami sa presvedčíte, že vám Tútor zmení život k lepšiemu. O tom nepochybujem,“ dodal sebaisto a opäť sa natiahol dľaňami k Vilovmu pravému zápästiu. Keď mu pripínal zariadenie, zaujímal sa, či ho netlačí.

Vilo si obzeral nový predmet na ruke. Naozaj vyzeral ako náramkové hodiny, aké vídaval u ľudí, ktorí si môžu všeličo dovoliť. Ihneď ocenil remienok, bol taký pohodlný, že ho vôbec necítil. Prekvapila ho aj ľahkosť. Bez ohľadu na masívnosť, nebol mu záťažou.

„Pokiaľ ide o platby týmto zariadením,“ vysvetľoval mu muž oproti „predpokladáme, že nepôjdete hneď zajtra vykúpiť obchod s drahokamami, alebo si kúpiť zájazd okolo sveta. Hoci sme vám nenastavili žiaden limit.“ dodal s úškrnkom. „Malo by vám to uľahčiť život, nie skomplikovať.“

Vila samozrejme zaujímal, kedy má začať s prácou, kde sa má hlásiť a tak, ale opäť nenachádzal vhodné slová a čakal, kým sa k tomu dostane jeho nový „zamestnávateľ“. Ale ten sa nemal k činu a skôr bol zvedavý kde býva, kde najradšej chodí s priateľmi, ktorú reštauráciu obľubuje. Netrvalo však dlho a muž sa viackrát pozrel na svoje hodinky, aby dal znamenie novému „zamestnancovi“, že rozhovor je na konci. Napokon vstal a dost' formálne sa s ním rozlúčil. Našťastie pre Vila povedal ešte toľko, že sa nikam nemusí ponáhľať, má si všetko dobre premyslieť a keď pocíti potrebu opäť sa stretnúť, má jednoducho prísť:

„Budete prekvapení, aké je to prosté.“

Cesta späť bola oveľa priamočiarejšia a kratšia, než tam. Nikto ho už nesprevádzal, dokonca aj pri východe nevidel svietiť ženskú hlavu nad pultom. Keď prechádzal záhradou uprostred vežiakov, mimovoľne sa zahľadel na ich výšky. Na nočnej oblohe, rovno nad jeho hlavou, svietil mesiac. Zastal a uprene hľadel na kozmické divadlo,

odohrávajúce sa nad jeho hlavou. Čierny tieň zlovestne, pomaly odhryzoval zo striebornej mince na temnej oblohe. Rozbúšilo sa mu srdce. Spomenul si na obraz, ktorý ho privítal v neskutočnej galérii pred pár hodinami. Nasucho prehltol a v duši pocítil strach. Vtom sa hodinky na jeho zápästí otriasli malým výbojom a na displeji sa ukázalo:

„22 hodín, 13 minút a 5 sekúnd: čiastočné zatmenie mesiaca.“